

Grunnlaget for inntektsoppgjørene 2024

Foreløpig rapport fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene
Oslo, 16. februar 2024

Forord

Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene legger her fram en foreløpig rapport foran inntektsoppgjørene i 2024. Rapporten gir oversikt over utviklingen i de senere årene i lønninger, inntekter, priser, makroøkonomi og konkurransevne. Utvalget presenterer dessuten en prognose for konsumprisveksten fra 2023 til 2024.

Rapporten bygger delvis på foreløpig statistikk og anslag, og deler av materialet som skal inngå i den endelige rapporten i mars foreligger ikke til denne rapporten. Utvalget oppdaterer rapporten i slutten av mars, og den endelige rapporten blir trykket i NOU-serien.

Utvalget vil også legge fram en rapport etter inntektsoppgjørene i juni som vil redegjøre for resultater av lønnsoppgjør i 2024.

Beregningsutvalget ble ved kongelig resolusjon av 21. september 2023 gjenoppnevnt for en ny periode inntil 30. september 2027 med følgende mandat:

«Utvalget skal i tilknytning til inntektsoppgjørene legge fram det best mulige tallmessige bakgrunnsmateriale og presentere det i en slik form at uenighet partene i mellom om økonomiske forhold så vidt mulig kan unngås.

Utvalget skal legge fram oppsummeringsrapporter etter inntektsoppgjør.

Utvalget skal, når departementet ber om det, kunne klargjøre det tallmessige grunnlagsmateriale for spesielle inntektspolitiske spørsmål.

Utvalgets utredninger avgis til Arbeids- og inkluderingsdepartementet».

I tillegg til utvalgets medlemmer og sekretariatet har følgende deltatt i arbeidet med rapporten: Anita Heggedal, Næringslivets Hovedorganisasjon, Ørnulf Kastet, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Thomas Brown, Arbeidsgiverforeningen Spekter, Anette Bjørlin Basma, Akademikerne, Gunnar Owren, KS, Pål Skarsbak, Landsorganisasjonen i Norge, Rolf Stangeland, Unio, Jørn Handal, Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Trond Teisberg, Virke.

Oslo, 16. februar 2024

Geir Axelsen
leder
Statistisk sentralbyrå

Roger Bjørnstad
Landsorganisasjonen i Norge

Ragnar Ihle Bøhn
Digitaliserings- og
forvaltningsdepartementet

Øystein Dørum
Næringslivets
Hovedorganisasjon

Torbjørn Eika
KS

Stein Gjerding
Arbeidsgiverforeningen
Spekter

Hans Atle Gullestad
Akademikerne

Fredrik Haugen
Unio

Lars Haartveit
Hovedorganisasjonen
Virke

Ellen Horneland
Landsorganisasjonen
i Norge

Tonje Køber
Statistisk sentralbyrå

Torill Lødemel
Næringslivets
Hovedorganisasjon

Merete Onshus
Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund

Sigrid Russwurm
Arbeids- og
inkluderingsdepartementet

Kristin Solberg-Watle
Finansdepartementet

Rune Aslaksen,
Arbeids- og inkluderingsdepartementet,
sekretariatsleder

Tonje Krakeli Sneen,
Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Runar Aksnes,
Finansdepartementet
Ingrid Dørum Haug,
Finansdepartementet

Inge Skeie,
Finansdepartementet

Torgeir Johnsen
Finansdepartementet

Eivind Breidlid,
Finansdepartementet

Martin Festøy
Statistisk sentralbyrå

Thomas von Brasch,
Statistisk sentralbyrå

Ann Lisbet Brathaug,
Statistisk sentralbyrå

Knut Håkon Grini,
Statistisk sentralbyrå

Trond Christian Vigtel,
Statistisk sentralbyrå

Innhold

1	LØNNSUTVIKLINGEN I FORHANDLINGSOMRÅDENE.....	5
2	LØNNSUTVIKLINGEN SAMLET OG ETTER KJENNETEGN.....	10
3	KONSUMPRISUTVIKLINGEN I NORGE.....	13
4	FRONTFAGSMODELLEN.....	15
5	INTERNASJONAL ØKONOMI.....	17
6	NORSK ØKONOMI.....	18
7	ARBEIDSMARKEDET.....	21
8	UTVIKLINGEN I KONKURRANSEEVNEN.....	22
9	DEN SAMLEDE INNTEKTSUTVIKLINGEN FOR LANDET OG HUSHOLDNINGENE.....	24
10	INNTEKTSUTVIKLINGEN FOR UTVALGTE INNTEKTSTAKERGRUPPER.....	26

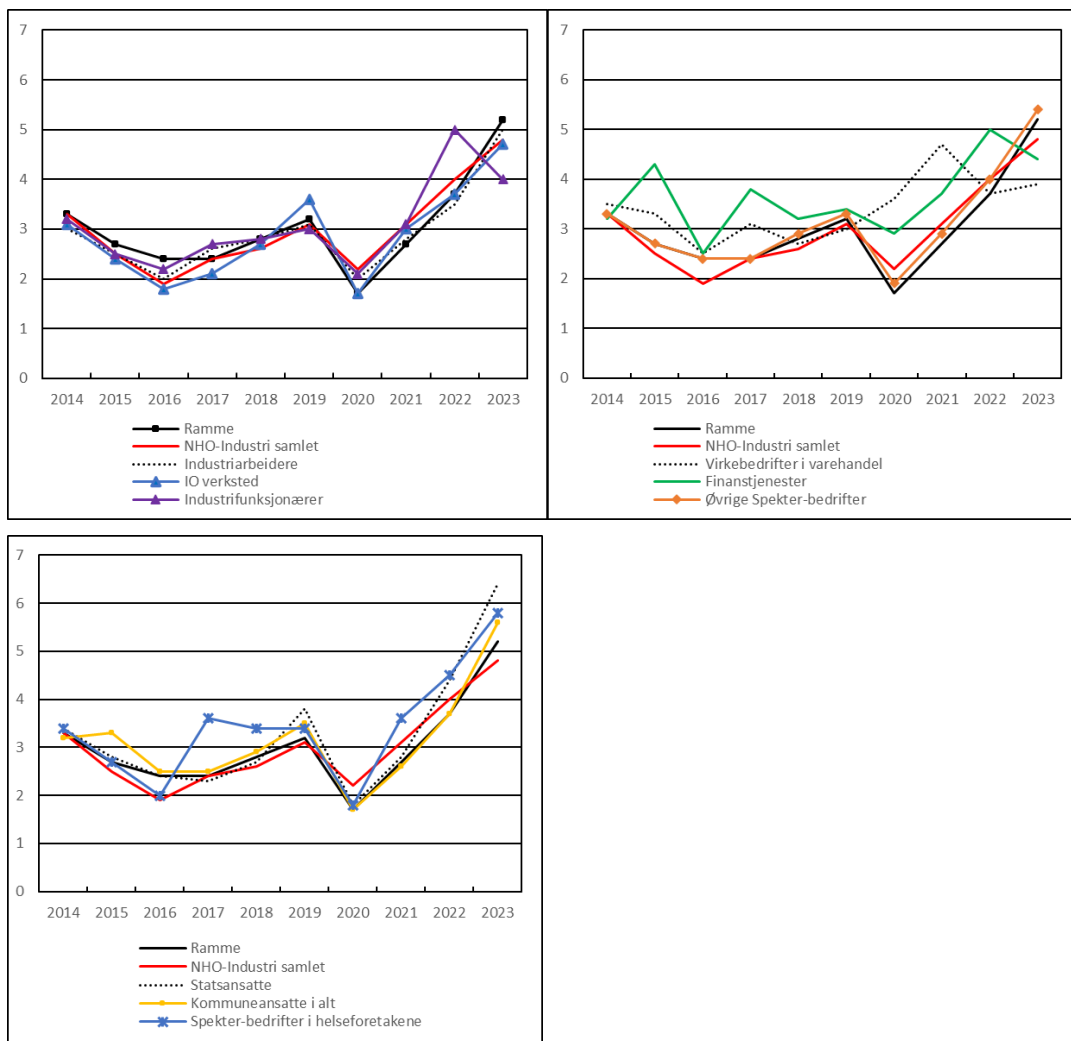
1 LØNNSUTVIKLINGEN I FORHANDLINGSOMRÅDENE

For de største forhandlingsområdene samlet har utvalget foreløpig beregnet årslønnsveksten fra 2022 til 2023 til 5,3 prosent.

Årslønnsveksten fra 2022 til 2023 i industrien samlet i NHO-området er foreløpig beregnet til 4,8 prosent, mens frontfagsrammen ble anslått til 5,2 prosent ved mellomoppgjøret i 2023. Årslønnsveksten er foreløpig beregnet til 5,0 prosent for industriarbeidere og til 4,0 prosent for industrifunksjonærer i NHO-bedrifter.

Årslønnsveksten fra 2022 til 2023 i Virke-bedrifter i varehandelen er foreløpig beregnet til 3,9 prosent. I finanstjenester er årslønnsveksten foreløpig beregnet til 4,4 prosent. I helseforetakene i Spekter-bedrifter er årslønnsveksten foreløpig beregnet til 5,8 prosent og i øvrige Spekter-bedrifter 5,4 prosent. For ansatte i staten er årslønnsveksten foreløpig beregnet til 6,4 prosent. For ansatte i kommunene er årslønnsveksten beregnet til 5,6 prosent.

Utvalget har foreløpig beregnet lønnsoverhenget til 2024 til 1,6 prosent for industriarbeidere, 1,8 prosent for industrifunksjonærer og 1,7 prosent for industrien samlet i NHO-området. For ansatte i Virke-bedrifter i varehandelen er overhenget foreløpig beregnet til 1,7 prosent. Overhenget til 2024 er foreløpig beregnet til 2,5 prosent for ansatte i staten, og 1,8 prosent for ansatte i kommunene. I Spekter-området er overhenget foreløpig beregnet til 1,5 prosent i virksomheter utenom helseforetakene og til 2,5 prosent i helseforetakene.

Figur 1.1 Årslønnsvekst i prosent i industrien i NHO-området og frontfagsrammen¹

¹Anslag på årslønnsveksten i industrien samlet i NHO-området på bakgrunn av vurderinger gjort av NHO, i forståelse med LO, ved oppgjøret samme år, jf. NOU 2013: 13.

Tabell 1.1 Årslønnsvekst fra året før i prosent for noen store forhandlingsområder. Per årsverk

	NHO-bedrifter i industrien			Virkebedrifter i varehandel ¹	Finans-tjenester ²	Offentlig forvaltning ³	Stats-ansatte ⁴	Kommuneansatte			Spesialbedrifter	
	Industri i alt	Industri-arbeidere	Industri-funksjonærer					Kommune-ansatte i alt ⁵	Undervisnings-ansatte	Øvrige ansatte	Helsefore-takene	Øvrige bedrifter
2014	3,3	3,0	3,2	3,5	3,2	3,3	3,4	3,2 ⁶	2,3 ⁶	3,7 ⁶	3,4	3,3
2015	2,5	2,5	2,5	3,3	4,3	3,1	2,8	3,3 ⁶	3,9 ⁶	3,2 ⁶	2,7	2,7
2016	1,9	2,0	2,2	2,5	2,5	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,0 ⁸	2,4
2017	2,4	2,6	2,7	3,1	3,8	2,5	2,3	2,5	2,3	2,6	3,6 ⁸	2,4
2018	2,6	2,8	2,8	2,7	3,2	2,9	2,7	2,9	2,8	3,0	3,4	2,9
2019	3,1	3,1	3,0	3,0	3,4 ¹¹	3,5	3,8 ¹²	3,5	3,0	3,7	3,4	3,3
2020	2,2	2,0	2,1	3,6	2,9	1,7	1,8 ¹²	1,7	1,2	1,9	1,8	1,9
2021	3,1	2,8	3,1	4,7	3,7	3,0	2,8	2,6 ¹⁵	2,3 ¹⁵	2,8	3,6	2,9
2022	4,0	3,5	4,9 ¹⁷	3,7	5,0	4,0	4,3 ¹²	3,7 ¹⁶	3,3 ¹⁶	3,9 ¹⁶	4,5	4,0
2023	4,8	5,0	4,0 ¹⁷	3,9 ¹³	4,4	5,8	6,4 ¹⁹	5,6 ¹⁸	6,1 ¹⁸	5,5 ¹⁸	5,8 ¹⁴	5,4
Samlet vekst 2013–2018	13,4	13,6	14,1	16,0	18,2	15,0	14,4	15,3	14,6	15,9	16,0	14,5
Gj. Sn. Per år ⁹	2,5	2,6	2,7	3,0	3,4	2,8	2,7	2,9	2,8	3,0	3,0	2,7
Samlet vekst 2018–2023	18,4	17,5	18,3	20,4	20,9	19,3	20,5	18,3	16,9	19,1	20,6	18,7
Gj. Sn. Per år ⁹	3,4	3,3	3,4	3,8	3,9	3,6	3,8	3,4	3,2	3,6	3,8	3,5
Årslønn 2023, per årsverk	727 600	571 900	915 400			652 700	712 000	611 600	662 700	597 000	723 400	653 700
Årslønn 2023, heltidsansatte				629 900	812 500							
Antall årsverk 2023	162 300	88 900	73 400	62 200	28 700	708 400	155 000	432 000	95 200	336 800	121 500 ¹⁰	58 900

¹ Tallene gjelder heltidsansatte.

² Heltidsansatte i medlemsvirksomheter (arbeidsgivermedlemmer) i Finans Norge utenom ledere. Endringer i bonusutbetalinger påvirker lønnsveksten i enkelte år. Fra 2018 benyttes datamateriale for hele året.

³ Totalt for statsansatte, kommuneansatte og ansatte i helseforetakene. T.o.m. 2016: prosentvis vekst vektet med årsverk. Fra 2017: Gjennomsnitt for året er beregnet på lønnsnivå og årsverk for samme år og året før.

⁴ Statsansatte er ansatte i det statlige tariffområdet, dvs. eksklusiv de statlig eide helseforetakene. Fra og med 2015 er datagrunnlaget basert på a-ordningen.

⁵ Omfatter ansatte i kommunene, fylkeskommunene og andre virksomheter som er medlemmer i KS, herunder bedriftsmedlemmer. Tallene omfatter også stillinger med hovedsakelig lokal lønnsdannelse og undervisningsstillinger med hovedsakelig sentral lønnsdannelse.

⁶ For ansatte i konflikt i 2014 ble virkningstidspunktet forskjøvet. Dette trakk årslønnsvekstanslaget i 2014 ned med 0,2 prosentpoeng i hele kommunesektoren og med 0,9 prosentpoeng for undervisningsansatte. Konflikten har trukket opp årslønnsveksten i 2015 for kommuneansatte med 0,2 prosentpoeng og for undervisningsansatte med 0,9 prosentpoeng. For øvrige ansatte ble ikke årslønnsveksten påvirket.

⁷ Antall heltidsansatte.

⁸ For ansatte i konflikt i 2016 ble virkningstidspunktet forskjøvet. Dette trakk ned årslønnsvekstanslaget i 2016 med 0,4 prosentpoeng og trakk opp anslaget i 2017 med 0,4 prosentpoeng. Deler av lønnsoppgjøret i 2016 ble også først utbetalt i 2017, noe som ytterligere trakk ned årslønnsvekstanslaget i 2016 og ytterligere trakk opp anslaget i 2017. Strukturendringer trakk i samme retning.

⁹ Geometrisk gjennomsnitt.

¹⁰ Antall arbeidsforhold i sykehus tjenester omfattet av statsforvaltningen i Statistisk sentralbyrås lønnsstatistikk.

¹¹ Beregnet ut fra korrigert lønnsnivå for 2019 på grunn av endringer i innrapportering av yrkeskoder fra noen medlemmer av Finans Norge.

¹² Vekst i faste og variable tillegg bidro til økt årslønnsvekst med 0,4 prosentpoeng i 2019. Årslønnsveksten i det statlige tariffområde ekskl. forsvaret er 1,5 prosent i 2020. Vekst i faste og variable tillegg bidrar til økt årslønnsvekst med 0,3 prosentpoeng i 2020. Ser man bort fra endringen i faste og variable tillegg reduseres lønnsveksten med 0,5 prosentpoeng i 2022.

- ¹³ Reduserte bonusutbetalinger trakk lønnsveksten ned med 1,1 prosentpoeng. Boks 1.1 går gjennom viktige forhold som har påvirket lønnsveksten de øvrige årene i denne tabellen.
- ¹⁴ Sammensetningseffekter som følge av endret kompetansesammensetning (økt andel legeårsværk) bidrar med økt lønnsvekst på 0,3 prosent.
- ¹⁵ For ansatte i konflikt i 2021 ble virkningstidspunkter forskjøvet. Dette trakk årslønnsvekstanslaget i 2021 ned med 0,1 prosentpoeng i hele kommunesektoren og med 0,2 prosentpoeng for undervisningsansatte.
- ¹⁶ Lønnsdata for 2022 for arbeidstakere i konflikt er korrigert med kjennelsen i Rikslønnsnemnda. For ansatte i konflikt i 2022 ble virkningstidspunktet forskjøvet. Dette trakk årslønnsvekstanslaget i 2022 ned med 0,2 prosentpoeng for kommunesektoren samlet, ned med i underkant av 0,8 prosentpoeng for undervisningsansatte, og ned med i underkant av 0,1 prosentpoeng for øvrige ansatte. Konflikten i 2021 har trukket opp årslønnsveksten i 2022 med 0,1 prosentpoeng for kommunesektoren samlet, og opp med 0,2 prosentpoeng for undervisningsansatte.
- ¹⁷ Bonusutbetalinger trakk lønnsveksten for funksjonærer opp med 1,5 prosentpoeng i 2022 og ned med 0,5 prosentpoeng i 2023.
- ¹⁸ Konflikten i 2022 trakk årslønnsveksten i 2023 opp med 0,2 prosentpoeng for kommunesektoren samlet, opp med 0,7 prosentpoeng for undervisningsansatte og opp med 0,05 prosentpoeng øvrige ansatte.
- ¹⁹ Foreløpige beregninger viser at årslønnsveksten i staten eksklusiv Forsvaret er på 5,9 prosent.

Kilder: Statistisk sentralbyrå for Beregningsutvalget, Beregningsutvalget og KS

Tabell 1.2 Lønnsoverhenget fra året før i prosent

Område/gruppe:	2019	2020	2021	2022	2023	2024
NHO-bedrifter i industrien i alt ¹	1,2	1,2	1,2	1,0	1,7	1,7
Industriarbeidere	1,1	1,2	1,0	0,9	1,3	1,6
Industrifunksjonærer	1,4	1,3	1,5	1,2	2,1	1,8
Virke-bedrifter i varehandel	1,1	1,0	0,8	1,1	1,5	1,7
Finanstjenester ²	1,5	1,3 ⁴	0,9	1,6	1,8	
Staten	1,5	1,2	0,4	1,6	1,3	2,5
Kommunene i alt	0,7	1,2	0,3	1,6	1,3	1,8
Undervisningsansatte	0,7	1,1	0,2	1,8	1,7	1,8
Øvrige ansatte	0,7	1,3	0,4	1,5	1,1	1,7
Ansatte i Spekter-bedrifter						
Helseforetakene	1,9	1,0	0,8	2,0	2,2	2,5
Øvrige bedrifter	0,8	0,9	0,5	0,9	1,0	1,5
Veid gjennomsnitt ³	1,1	1,2	0,6	1,5	1,4	1,9

¹ Arbeidere og funksjonærer i industrien er vektet sammen med lønnssummen i hver gruppe som vekt.

² Heltidsansatte i medlemsvirksomheter i Finans Norge (arbeidsgivermedlemmer) utenom ledere. Finanstjenester vil fra og med 2024 inngå i tallgrunnlaget for funksjonærer i NHO totalt. Det er derfor ikke angitt overheng til 2024.

³ Antall årsværk i hver gruppe fra tabell 1.1 er brukt som vekter. For 2024 er gjennomsnittet beregnet uten finanstjenester.

⁴ Beregnet ut fra korrigert lønnsnivå for 2019 på grunn av endringer i innrapportering av yrkeskoder fra noen medlemmer av Finans Norge.

Kilder: Statistisk sentralbyrå for Beregningsutvalget, Beregningsutvalget og KS

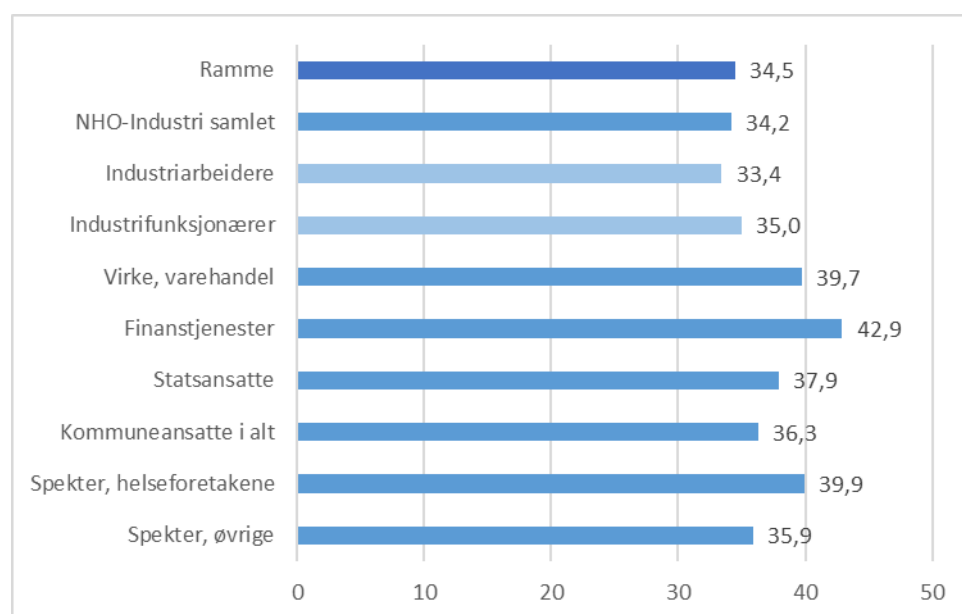
Tabell 1.3 Frontfagsrammen¹

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ramme	3,3	2,7	2,4	2,4	2,8	3,2	1,7	2,7	3,7	5,2
Resultat ²	3,3	2,5	1,9	2,4	2,6	3,1	2,2	3,1	4	4,8
Oppgjørsform ³	F	M	F	M	S	M	F	M	F	M

¹ Anslag på årslønnsveksten i industrien samlet i NHO-området på bakgrunn av vurderinger gjort av NHO, i forståelse med LO, ved oppjøret samme år, jf. NOU 2013: 13.

² Årslønnsvekst fra året før for industrien i NHO-området i alt

³ F = forbundsvist hovedoppgjør, S = samordnet hovedoppgjør, M = mellomoppgjør (alltid samordnet)

Figur 1.2 Akkumulert årslønnsvekst 2014—2023. Prosent

2 LØNNSUTVIKLINGEN SAMLET OG ETTER KJENNETEGN

For lønnstakere under ett viser foreløpige, påløpte tall fra nasjonalregnskapet at veksten i gjennomsnittlig årslønn fra 2022 til 2023 var 5,3 prosent.

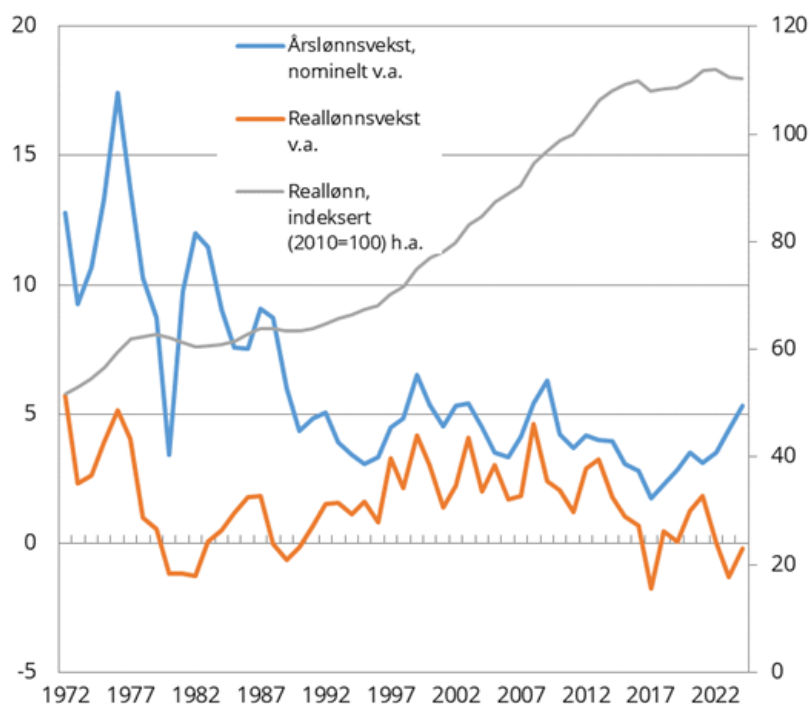
Lønnsveksten fra november 2022 til november 2023 påvirkes av at tillegg etter konflikt for lærerne og barnehagetilsatte i 2022, først kom til utbetaling i 2023. Dette berører blant annet lønnen fordelt på kjønn, næring, sektor og yrke, fordi menn og kvinner er ulikt fordelt i arbeidslivet.

Forskjellen i lønn mellom kvinner og menn målt med gjennomsnittlig månedslønn for november måned ble ifølge SSBs lønnsstatistikk redusert fra 2022 til 2023. Når deltidsansatte inkluderes og lønnen er omregnet til heltidslønn var kvinners lønn 88,3 prosent av menns lønn i november 2023, mot 87,6 prosent i november 2022. Forskjellen ble redusert like mye for heltidsansatte alene. Målt ved medianlønn var de relative lønnsforskjellene mellom heltidsansatte kvinner og menn derimot uendret på 95,5 prosent fra 2022 til 2023.

Lønnsvekst eksklusive opsjons- og naturalytelser fra november 2022 til november 2023 var 3,8 prosent for administrerende direktører i privat sektor i alt, 2,6 prosent i industrien, og 4,3 prosent for toppledere og administrerende direktører i offentlig forvaltning. Lønnsveksten for alle heltidsansatte lønnstakere var 5,9 prosent i samme periode. Gjennomsnittlig årlig vekst fra 2018 til 2023 var 4,3 prosent for administrerende direktører i industrien og for administrerende direktører i privat sektor i alt, og 3,5 prosent for toppledere og administrerende direktører i offentlig forvaltning. For heltidsansatte lønnstakere under ett steg lønnen med 3,9 prosent i gjennomsnitt per år i samme periode.

Målt ved Gini-koeffisienten, gikk ulikheten i lønnsfordelingen samlet og for kvinner og menn hver for seg ned i 2023, etter en økning både i 2021 og 2022.

Gjennomsnittlig månedslønn i den laveste desilen økte med 6,6 prosent fra november 2022 til november 2023, mens veksten for alle arbeidsforhold var 6,0 prosent. Gjennomsnittlig lønnsvekst per år de ti siste årene var 2,6 prosent i den laveste desilen og 3,3 prosent for alle arbeidsforhold. I samme periode har gjennomsnittlig årsvekst i konsumprisindeksen vært 3,1 prosent. Siden personer vil kunne bevege seg mellom lønnsgrupper i perioden, kan ikke utviklingen i lønnsfordelingen si noe direkte om den individuelle lønnsutviklingen gjennom perioden.

Figur 2.1 Nominell lønnsvekst og reallønnsvekst 1970–2023 (venstre akse). Reallønn, indeksert 2010=100 (høyre akse)

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.1 Kvinners lønn som andel av menns for hhv. heltidsansatte, per årsverk og medianlønn²

	2013	2014	2015	2015 ⁴	2016	2017	2018	2019	2019 ⁵	2020	2021	2022 ⁶	2023	Månedslønn*12	
														Menn 2023	Kvinner 2023
Gjennomsnittslønn per dato ¹ for heltidsansatte	87,9	88,4	87,7	87,0	87,6	88,1	88,5	88,9	89,4	89,3	89,6	89,5	90,2	733 080	661 440
Gjennomsnittslønn per dato ¹ per årsverk ³	85,8	86,2	86,1	85,3	86,1	86,7	87,1	87,6	87,8	87,5	87,9	87,6	88,3	547 920	536 160
Medianlønn ² per dato ¹ for heltidsansatte	93,4	94,3	92,9	93,0	93,5	93,9	94,1	95,1	95,6	95,2	95,4	95,5	95,5	627 480	592 440

¹ Månedslønn per september/november.

² Medianlønn finner en ved å sortere lønnen for lønnstakere etter størrelse og så finne lønnsnivået for personen i midten.

³ Heltids- og deltidsansatte hvor deltidsansatte er omgjort til heltidsekvivalenter.

⁴ Brudd i statistikken i 2015.

⁵ Tellingstidspunktet er november. Tidligere var september tellingstidspunkt.

⁶ Sene oppgjør for 2022, som følge av streik, fanges ikke opp av lønnsstatistikken og kan blant annet ha berørt forholdet mellom kvinners og menns lønn. Dette gjelder særlig undervisnings- og barnehageyrker der det jobber mange kvinner.

Tabell 2.2 Gjennomsnittslønn (månedslønn per november) for heltidsansatte administrerende direktører i enkelte næringer i privat sektor¹. Eksklusive opsjons- og naturalytelser.

	Lønnsvekst fra samme måned året før, pst				Lønnsnivå kroner 2023	Kvinner gjennom- snittslønn i prosent av menns 2023	Antall 2023	Andel kvinner, pst. 2023
	Gj.snitt ³ 2018–							
	2023	2021	2022	2023				
Utvinning av råolje og naturgass inkl. tjenesteyting ⁴	5,7	-0,9	21,3	-1,8	3 153 960	-	219	12,8
Industri	4,3	5,8	9,6	2,6	1 412 160	94,4	3072	13,2
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,2	4,7	7,3	5,5	1 090 440	113,7	4366	5,2
Varehandel, reparasjon av motorvogner	4,7	7,5	4,7	2,0	1 111 440	88,3	5050	17,5
Transport og lagring	4,1	3,1	11,2	3,4	1 558 800	116,3	1403	14,2
Overnattings- og serveringsvirksomhet	4,3	5,6	4,2	7,4	734 640	90,9	2504	41,7
Informasjon og kommunikasjon	3,9	7,3	4,1	4,4	1 511 280	99,6	2181	20,6
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	3,6	3,3	7,3	2,6	2 376 960	92,1	746	27,9
Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	3,9	4,3	8,5	3,4	1 188 240	87,5	4129	24,8
Forretningsmessig tjenesteyting	4,8	3,7	6,8	7,0	1 151 160	88,0	1770	25,1
Alle næringer i privat sektor	4,3	4,9	6,9	3,8	1 201 680	85,6	31954	22,8
Memo: Offentlig forvaltning ²	3,5	4,7	4,4	4,3	1 322 630	94,8	1 980	46,4

¹ Privat sektor inklusive offentlig eide foretak. Omfatter ikke helseforetak.

² Omfatter yrkene topledere i offentlig administrasjon og administrerende direktører i offentlig forvaltning inklusive helseforetakene. Heltidsansatte.

³ Geometrisk gjennomsnitt.

⁴ Gjennomsnittlig bonus økte med 90,5 prosent i 2022 og var på 1 050 240 kroner.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3 KONSUMPRISUTVIKLINGEN I NORGE

Beregningsutvalget anslår at konsumprisindeksen (KPI) som årsgjennomsnitt vil øke med 4,1 prosent i 2024.

Anslaget er usikkert. I de siste månedene har kronekursen styrket seg, og terminprisene på kraft har gått ned. Usikkerheten er spesielt knyttet til utviklingen i kronekursen, energiprisene og internasjonal prisvekst.

Fra 2022 til 2023 økte KPI med 5,5 prosent. I Beregningsutvalgets rapport NOU 2023: 12 var årsveksten i KPI for 2022 anslått til 4,9 prosent. Det er særlig svekkelsen av kronekursen som medvirket til at veksten i KPI ble høyere enn anslått.

Tabell 3.1 Viktige forutsetninger for KVARTS-beregningen av konsumprisvekst fra 2023 til 2024. Prosentvis vekst fra året før

	2023	2024
Importveid valutakurs ¹	8,6	-0,9
Konsumpriser i euroområdet	5,5	2,2
Priser på bearbejdede importvarer ²	6,3	1,8
Råolje i USD ³	-17,0	-4,3
Elektrisitetspris ^{1,4}	-7,2	-5,8

Årstallene er konvertert fra kvartalsfrekvens.

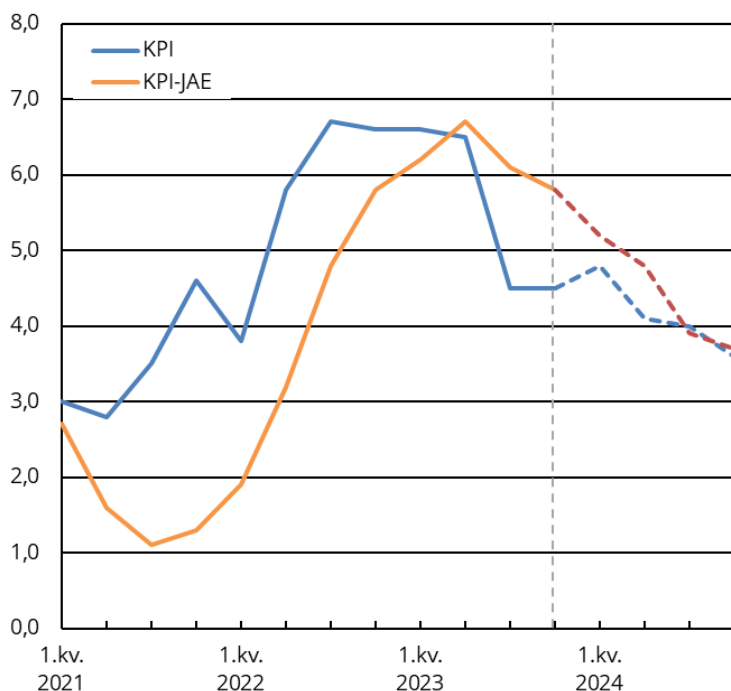
¹ Basert på en videreføring av den gjennomsnittlige kursen i perioden 20. januar – 9. februar 2024. Negativ endring betyr appresiering/styrking av norske kroner.

² Importpriser for bearbejdede industrivarer, i utenlandsk valuta sammenveid med vektorer beregnet på grunnlag av import fra Norges 24 viktigste handelspartnere.

³ Anslaget er basert på gjennomsnittlig terminpris i perioden 20. januar – 9. februar 2024 og reflekterer at oljeprisen faller fra 82,0 dollar per fat i 2023 til 78,5 dollar per fat i 2024.

⁴ Prisen på elektrisk kraft inkludert nettleie som husholdningene betaler ifølge KPI.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Beregningsutvalget.

Figur 3.1 KPI og KPI-JAE. Prosentvis vekst fra samme kvartal året før¹

¹ Den heltrukne linjen illustrerer faktisk utvikling, mens stiplet linje er prognose.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Beregningsutvalget.

Tabell 3.2 Modellresultater. Beregnet vekst i KPI og KPI-JAE i 2024 og virkninger av enkelte endringer i noen sentrale forutsetninger.¹ Vekst i prosent fra samme periode året før og virkninger i prosent av prognosebanen

	1. kv.	2. kv.	3. kv.	4. kv.	Året
KPI	4,8	4,1	4,0	3,6	4,1
KPI-JAE	5,2	4,8	3,9	3,7	4,4
<i>Virkninger på KPI av 10 prosents økning i:</i>					
- Kroneskurs	0,8	1,5	1,3	1,6	1,3
- Konsumpriser i euroområdet ²	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
- Priser på bearbejdede importvarer	0,8	1,2	1,1	1,1	1,1
- Råoljepris i USD	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
- Elektrisitetspris	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5

¹ Beregningene er gjort med eksogen rente og valutakurs.

² I KVARTS er konsumprisene i euroområdet en indikator for internasjonal prisvekst som også påvirker prisutviklingen på bearbejdede importvarer. I beregningen er denne kanalen slått av ettersom virkninger av økte priser på bearbejdede importvarer også framkommer av tabellen.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Beregningsutvalget.

4 FRONTFAGSMODELLEN

Lønnsdannelsen i Norge følger frontfagsmodellen. Denne bygger på at en representativ del av konkurranseutsatt industri (frontfaget) forhandler om lønn først og at utfallet herfra fungerer som en norm for lønnsveksten i de forhandlingsområdene som følger etter.

Det er lønnsveksten i industrien for arbeidere og funksjonærer samlet som skal være normgivende for lønnsveksten i resten av økonomien. Ved forbundsvise hovedoppgjør er det Industrioverenskomsten mellom Norsk Industri i NHO og Fellesforbundet (LO) som utgjør frontfaget. Ved samordnede oppgjør foregår forhandlingene på hovedorganisasjonsnivå mellom LO og NHO for hele området samlet.

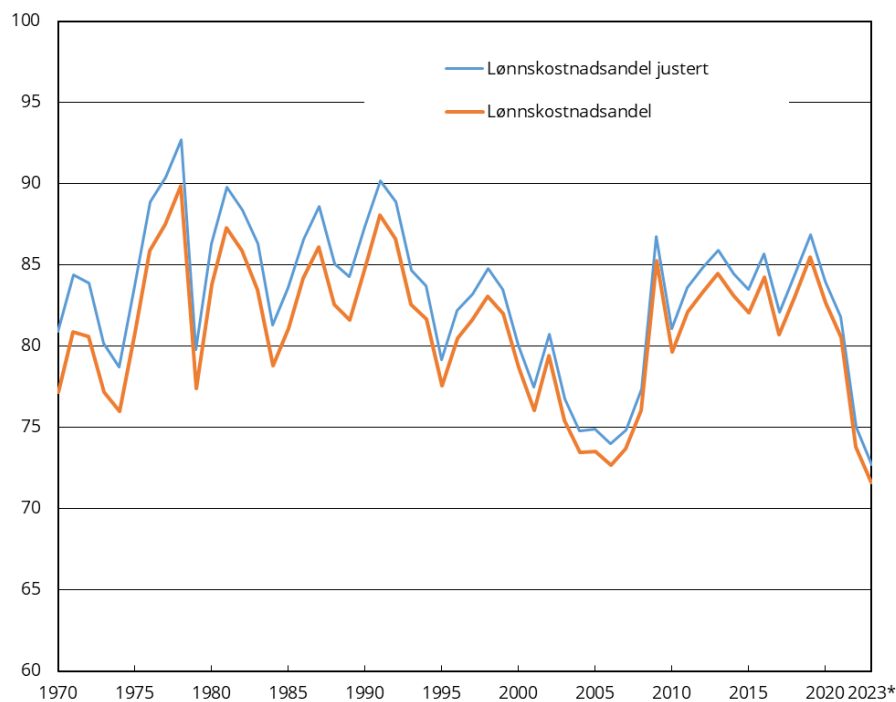
Modellen bidrar på den ene siden til å sikre at lønnsveksten i frontfaget er tilpasset frontfagets lønnsevne, dvs. utviklingen i produktivitet og relative priser i konkurranseutsatt næringsliv, og på den andre siden at frontfaget er konkurransedyktig i kampen om arbeidskraften med skjermet sektor.

Modellen, og høy grad av koordinering i lønnsdannelsen, bidrar til at verdiskapingen i frontfaget over tid fordeles jevnt mellom arbeid og kapital, at brede grupper får en likeartet lønnsutvikling over tid, og til en tilstrekkelig stor konkurranseutsatt sektor og dermed langsiktig balanse i utenriksøkonomien.

En viktig egenskap ved lønnsdannelsen i Norge er at den gir reallønnsfleksibilitet og motvirker at lønns- og prisspiraler får feste. Det bidrar til å minske behovet for innstramning i den økonomiske politikken, fordi arbeidsmarkedet vil kunne tåle et høyt sysselsettingsnivå uten at det gir høy lønnsvekst som bidrar til varig høy prisvekst. Koordinert lønnsdannelse gjennom frontfagsmodellen kan således gi et viktig bidrag til å holde arbeidsledigheten lav på varig basis.

Holden IV-utvalget (NOU 2023: 30) konkluderte med at det inntektspolitiske samarbeidet og samspillet i den økonomiske politikken har bidratt til en god og balansert utvikling i norsk økonomi over tid, med høy verdiskaping, lav arbeidsledighet og en tilstrekkelig god kostnadmessig konkurransevne. Utvalget sluttet opp om frontfagsmodellen, og mener at det er viktig at det inntektspolitiske samarbeidet vedlikeholdes, for å møte de utfordringene vi står overfor. Fra 2014 (etter NOU 2013:13, Holden III-utvalget), har det samlet sett vært små avvik mellom frontfagsrammen og den faktiske samlede lønnsveksten i industrien.

Lønnskostnadenes andel av faktorinntektene er en sentral indikator for utviklingen i lønnsomheten og for fordelingen av verdiskapingen. Lønnskostnadsandelen i industrien varierer som følge av konjunkturbevegelser, men har likevel vært rimelig stabil over tid. Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall var lønnskostnadsandelen i norsk industri i 2023 på 71,6 prosent, men med store forskjeller mellom ulike områder. Til sammenligning har gjennomsnittet de siste ti årene vært rundt 81 prosent, gjennomsnittet de siste 20 årene har vært rundt 80 prosent, mens gjennomsnittet for alle årene etter 1970 har vært 81 prosent.

Figur 4.1 Lønnskostnadsandeler som andel av faktorinntekt med og uten verdien av selvstendiges arbeidsinnsats. Industri

*Foreløpige tall.

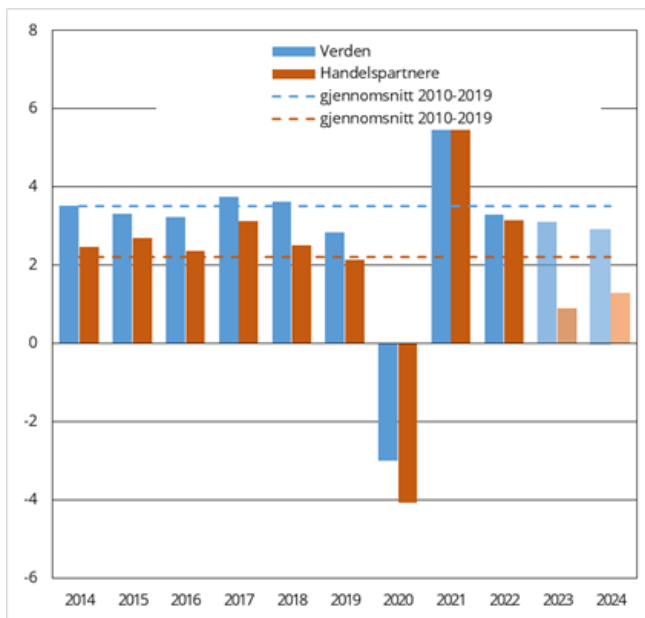
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5 INTERNASJONAL ØKONOMI

2023 har vært preget av geopolitisk uro, høy inflasjon og innstramming i pengepolitikken. Inflasjonen, målt ved 12-månedsvæksten i konsumprisene, avtok klart gjennom fjoråret.

I USA var veksten sterk, og bredt basert mot slutten av fjoråret. Dermed kom veksten i bruttonasjonalproduktet (BNP) i USA gjennom fjoråret, dvs. 4. kvartal 2023 sammenliknet med samme kvartal året før, over 3 prosent. I Europa, som ble særlig hardt rammet av høye energipriser i forbindelse med krigen i Ukraina, var nivået på BNP ved utløpet av fjoråret om lag på samme nivå som ved inngangen til året.

Foreløpige nasjonalregnskapstall viser at den økonomiske aktiviteten hos Norges 25 viktigste handelspartnere steg med 0,9 prosent i fjor. I år venter både IMF og OECD at BNP-veksten hos våre handelspartnere skal bli 1,3-1,4 prosent. Til sammenlikning var veksten hos våre handelspartnere 2,2 prosent som gjennomsnitt for årene 2010-19, dvs. i perioden mellom den internasjonale finanskrisen og pandemien.

Figur 5.1 Vekst i BNP for verden og Norges 25 viktigste handelspartnere¹

¹BNP-veksten hos Norges 25 viktigste handelspartnere er beregnet med vektet som er basert på tall for eksport av tradisjonelle varer, se tabell 5.2. Sammenvektede anslag for 2024 fra OECDs rapport fra februar 2024. For de landene som denne rapporten ikke gir anslag for har en benyttet OECDs novemberrapport 2023. For 2022 er det benyttet anslag eller foreløpige regnskapstall der det foreligger.

Kilder: OECDs Economic Outlook, interimrapport februar 2024, OECDs Economic Outlook november 2023 og Beregningsutvalget.

6 NORSK ØKONOMI

Høy inflasjon og høyere renter har redusert husholdningers kjøpekraft, noe som har gitt en nedgang i konsum og boliginvesteringer. Dette har resultert i en stillstand i BNP Fastlands-Norge gjennom 2023. På grunn av høy vekst gjennom 2022, var likevel årsveksten for BNP Fastlands-Norge 0,7 prosent fra 2022 til 2023.

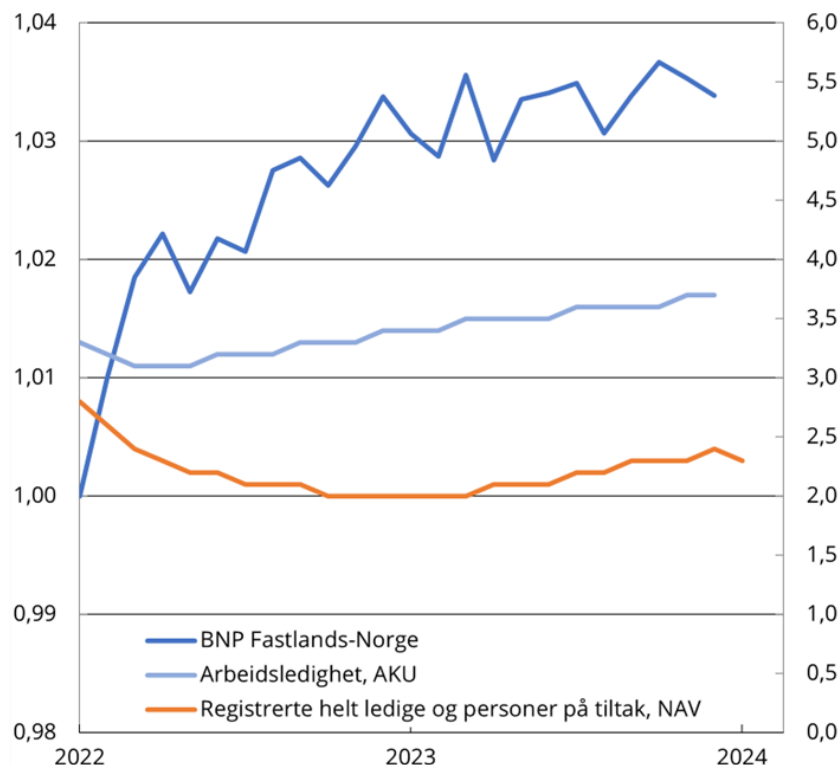
Ifølge det foreløpige nasjonalregnskapet var det 39 200 flere sysselsatte i 2023 enn i 2022, noe som tilsvarer en vekst på 1,3 prosent.

Gjennom 2023 har det vært en svak, men jevn økning i arbeidsledigheten. Ifølge Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) var arbeidsledigheten på årsbasis 3,6 prosent i 2023, mot 3,2 prosent i 2022. Også den registrerte arbeidsledigheten (inkl. arbeidssøkere på tiltak) økte noe gjennom 2023.

Prisene på råolje og naturgass i USD har falt fra 2022 til 2023. Likevel ble Norges handelsbalanse mot utlandet det nest høyeste målt i nasjonalregnskapet noensinne, kun overgått av 2022.

Styrringsrenten ble satt opp med 1,75 prosentpoeng i løpet av 2023 og er nå 4,5 prosent. Norges Banks rentebane fra desember tyder på uendret rente til over sommeren, for deretter å peke nedover.

I 2024 venter Finansdepartementet og SSB moderat vekst i norsk økonomi, mens Norges Bank ikke venter noen vekst av betydning. Alle tre regner med at arbeidsledigheten vil fortsette å øke moderat, og at prisveksten vil avta.

Figur 6.1 Månedsutvikling i BNP for Fastlands-Norge og arbeidsledighet. BNP i faste 2021-priser. Sesongjustert. Indeks, januar 2022 = 1. Arbeidsledighet i nivå-tall, høyre akse (prosent).

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.1 Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis endring fra året før der annet ikke framgår

	2022*	2023*	2024			
			SSB ¹	NB ²	FIN ³	CF ⁴
Konsum i husholdninger mv.	6,2	-0,7	0,1	0,2	0,5	0,9
Konsum i offentlig forvaltning	1,1	3,6	2,1	..	1,4	..
Bruttoinvesteringer fast kapital i alt	5,2	0,3	-3,4	..	-1,5	-1,0
Utvinning og rørtransport	-7,1	10,5	8	7,0	2,3	..
Fastlandsnæringer	17,1	4,9	-6,7	-3,2	-1,9	..
Offentlig forvaltning	1,3	2,8	2,8	..	-0,5	..
Boliger	-1,4	-15,6	-16,2	-6,4	-4,0	..
Eksport	4,5	1,4	5,7	..	3,8	..
Tradisjonelle varer	-2,5	6,1	2,3	2,1	3,4	..
Import	12,5	0,7	0,2	-0,3	1,3	..
Tradisjonelle varer	3,4	-3,7	-0,4
Bruttonasjonalprodukt	3,0	0,5	2,2	0,8	1,1	1,1
Fastlands-Norge	3,7	0,7	0,9	0,1	0,8	0,6
Sysselsatte personer	3,9	1,3	0,1	-0,1	0,1	..
Utførte timeverk, Fastlands-Norge	3,9	0,8	0,3
Arbeidsledighetsrate – AKU (nivå)	3,2	3,6	3,9	..	3,7	..
Arbeidsledighetsrate – NAV (nivå)	1,8	1,8	..	2,1	2,0	..
Årslønn	4,3	5,3	5,4	5,0	4,9	4,3
Konsumprisindeksen	5,8	5,5	4,5	4,4	3,8	3,3
Driftsbalansen, mrd. kroner	1727	917	1014	..	997	806
Disponibel realinntekt i husholdningene	-3,4	-1,6	0,8
Pengemarkedsrente (nivå)	2,1	4,2	4,6	4,8	4,8	..
Importveid kronekurs ⁵	1,2	8,5	1,6	1,5	-1,8	..
Utlånsrente, rammelån(nivå) ⁶	2,9	5,0	5,9	5,7
Råoljepris i kroner (nivå) ⁷	951	867	833	..	787	..
Kreditt til hush. (K2) ⁸	5,5	3,4	..	2,8
SOBU / Trend BNP-FN ^{3,9}	9,5	9,9	..	10,3	10,3	..
SOBU / SPU ^{3,10}	2,7	3,0	..	2,7	2,7	..
Boligpris ¹¹	5,2	-0,5	-2,2	1,0
Memo:						
Sysselsettingsrate	70,3	70,1

* Foreløpige tall.

¹Kilde: Statistisk sentralbyrå. Konjunkturtendensene, publisert 8. desember 2023.

²Kilde: Norges Bank. Pengepolitisk rapport 4/2023, publisert 14. desember 2023.

³Kilde: Finansdepartementet. Nasjonalbudsjettet 2024.

⁴Kilde: Consensus Forecasts. Gjennomsnitt av flere prognoseaktører per 11. januar 2024.

⁵Positivt tall innebærer svekket krone.

⁶Gjennomsnitt for året. Rammelån med pant i bolig.

⁷Brent Blend.

⁸Historisk angis 12-måneders vekst fra desember mens anslaget til Norges Bank er beregnet som firekvartalersveksten ved utgangen av året.

⁹Strukturelt, oljekorrigert underskudd beregnet som prosent av trend-BNP for Fastlands-Norge.

¹⁰Strukturelt, oljekorrigert underskudd beregnet som prosent av kapitalen i Statens pensjonsfond utland ved inngangen til året.

¹¹Kilde: SSBs boligprisstatistikk.

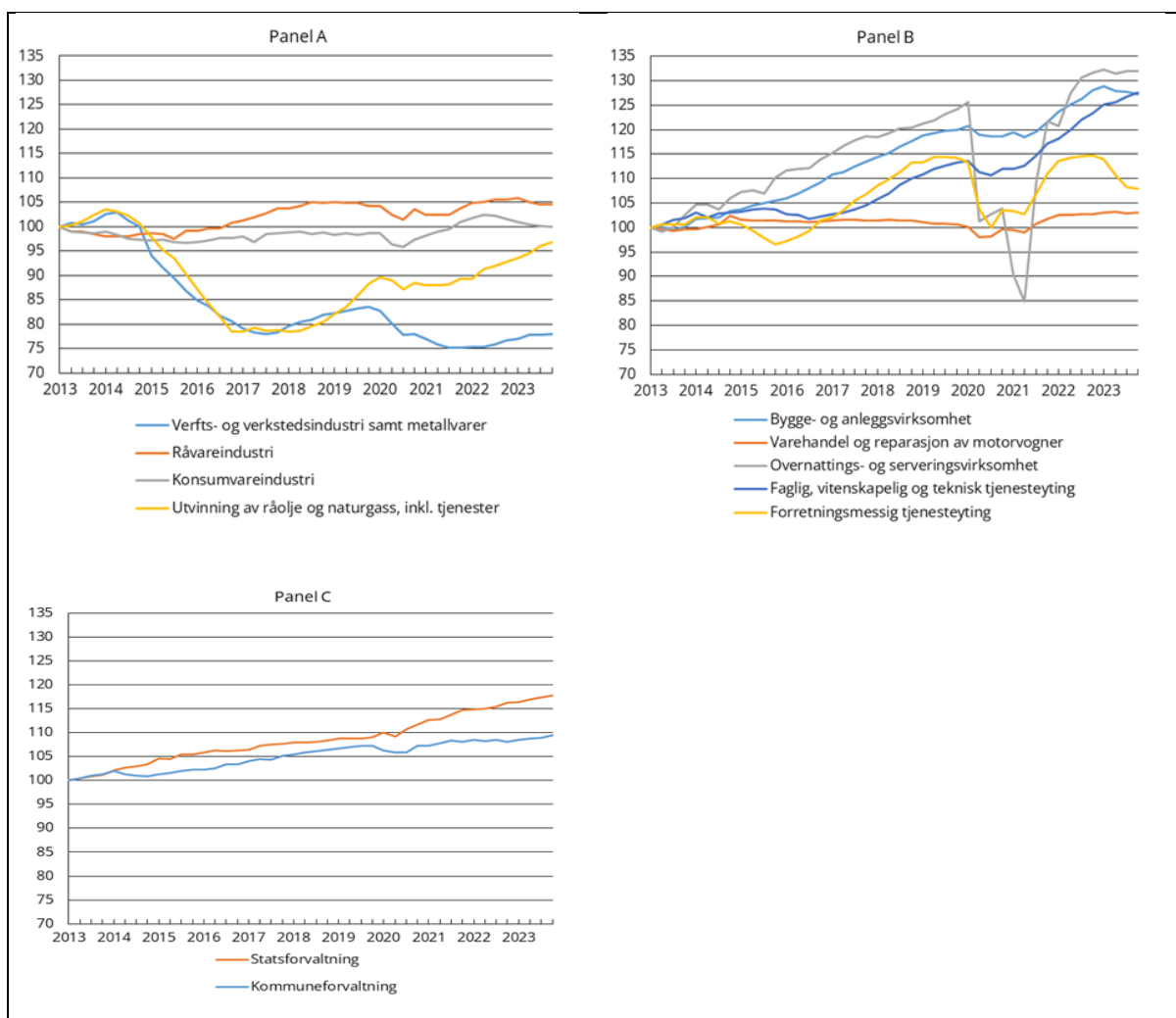
Kilder: Statistisk sentralbyrå, Norges Bank, Finansdepartementet, Teknisk beregningsutvalg og Consensus Forecasts.

7 ARBEIDSMARKEDET

Sysselsettingsraten målt ved Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) falt med 0,2 prosentpoeng fra 2022 til 2023, mens yrkesdeltakelsen økte med 0,2 prosentpoeng. Månedstall fra AKU viser at sysselsettingsraten og yrkesdeltakelsen i desember 2023 var henholdsvis 70,2 og 72,9 prosent, hvor begge økte jevnt gjennom første halvdel av 2023 og sysselsettingsraten tenderte til et fall gjennom andre halvdel. Antall sysselsatte ifølge nasjonalregnskapet økte med 39 200, eller 1,3 prosent, fra 2022 til 2023, etter vekst gjennom 2022 og i starten av 2023.

AKU-arbeidsledigheten økte fra 3,2 prosent i 2022 til 3,6 prosent i 2023. Månedstall viser at AKU-arbeidsledigheten økte fra 3,4 prosent i januar 2023 til 3,7 prosent i desember 2023. Antall registrert som helt ledige inkludert arbeidssøkere på tiltak hos NAV (bruttoledighet) økte også gjennom 2023 og inn i 2024. Målt som andel av arbeidsstyrken økte bruttoledigheten fra 2,0 prosent ved utgangen av 2022 til 2,3 prosent i januar 2024.

Tilgang på ledige stillinger registrert hos NAV falt med 18,6 prosent fra 2022 til 2023. Tilgangen per virkedag falt fra januar til april, og økte deretter noe fra og med juni. I januar 2024 ble det registrert 2 200 stillinger per virkedag, som var 9,7 prosent høyere enn januar 2023. Tall fra SSB viste en økning i gjennomsnittlig beholdning av ledige stillinger fra 2022 til 2023 på 10,6 prosent, med høyest vekst i 1. kvartal 2023 etterfulgt av negativ vekst resten av året.

Figur 7.1 Sysselsatte etter næring. Sesongjustert endring. 1 000 personer

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

8 UTVIKLINGEN I KONKURRANSEEVNEN

Relative timelønnskostnader mellom norsk industri og industrien hos handelspartnerne i EU og Storbritannia målt i felles valuta anslås å ha gått ned med 9,3 prosent i 2023.

Timelønnskostnadsveksten i norsk industri anslås å ha vært lavere enn i industrien hos handelspartnerne, samtidig som kronen svekket seg markert. Anslaget på relative timelønnskostnader i fjor er basert på arbeidskraftkostnadsindekser per 3. kvartal. Anslaget er usikkert.

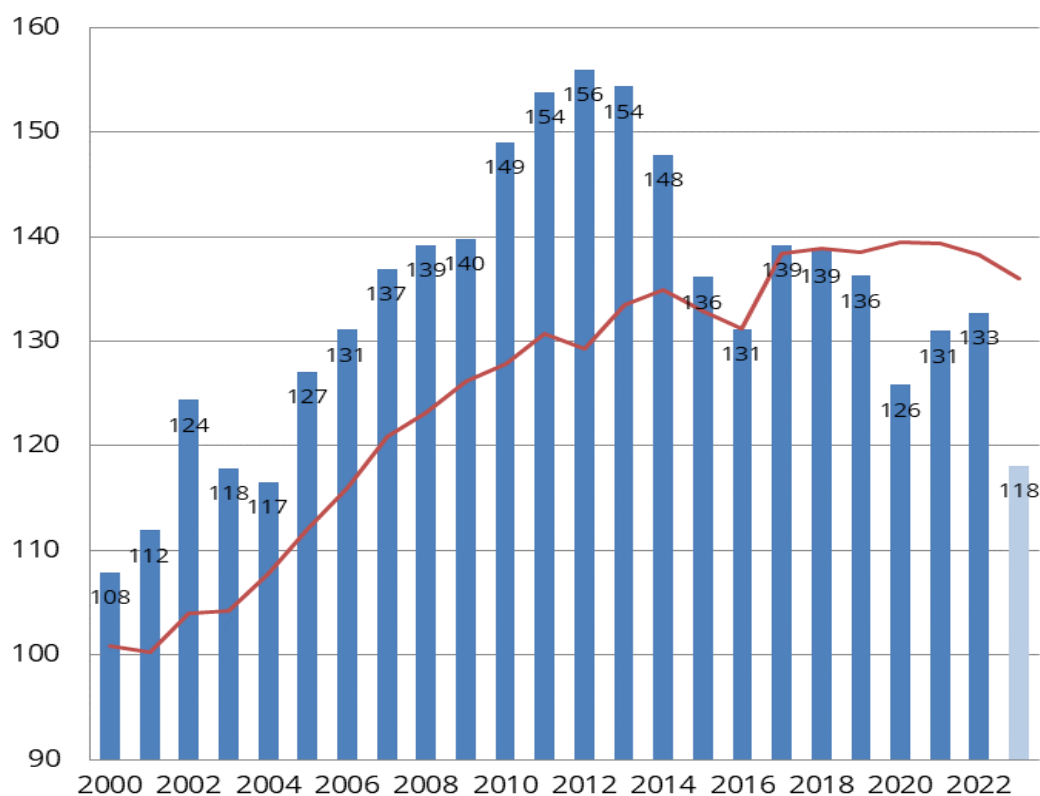
Industriens kostnadsmessige konkurranseevne har bedret seg siden 2012, etter å ha svekket seg i årene før. Både svekkelsen frem til 2012 og bedringen i årene etterpå må ses i sammenheng med utviklingen i kronekursen.

Gjennomsnittlige timelønnskostnader i norsk industri var i 2023 anslagsvis 18 prosent høyere enn et vektet gjennomsnitt av våre handelspartnere i EU og Storbritannia, 38 prosentpoeng lavere enn i 2012 og 15 prosentpoeng lavere enn i 2022. Av EU-landene var det bare Danmark og Belgia som hadde høyere timelønnskostnadsnivå i fjor. At timelønnskostnadene er høyere i norsk industri enn i industrien hos de fleste av våre handelspartnere, reflekterer norsk økonomis høye produktivitet og inntektsnivå.

Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall falt produktiviteten i norsk industri, målt ved bruttoprodukt per timeverk, med 0,4 prosent i fjor, etter å ha falt med 3,0 prosent året før. Produktivitetsveksten i norsk industri i perioden 2013–2022 var i gjennomsnitt 0,6 prosent per år, 1,7 prosentpoeng lavere enn et vektet gjennomsnitt av handelspartnerne.

I perioden 2013–2022 økte produktiviteten i Fastlands-Norge med i gjennomsnitt 0,8 prosent per år, dvs. litt lavere enn et vektet snitt av våre handelspartnere. I fjor økte produktiviteten i fastlandsøkonomien med 0,2 prosent ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall.

Rekordhøye gasspriser bidro til kraftig vekst i inntektsnivået i norsk økonomi i 2022. Norges BNP per innbygger, fratrukket petroleumsrenten, var dette året 51 prosent høyere enn OECD-gjennomsnittet.

Figur 8.1 Timelønnskostnader i industrien i Norge i forhold til industrien hos handelspartnerne i EU og Storbritannia¹². 2000–2023. Handelspartnerne i figuren=100

¹ Stolpene i figuren er beregnet i felles valuta, mens linjen viser utviklingen hvor det er lagt til grunn valutakurser i 2016. Tallene for Norge og EU-landene er basert på tall for lønnskostnadsnivåer fra Eurostat. Tallene til Eurostat bygger på en arbeidskraftkostnadsundersøkelse som utføres hvert fjerde år. Eurostat har publisert nivå tall for hvert år i perioden 2020-2022, og for hvert fjerde år f.o.m. 2000 til 2020. For Norge foreligger det nivå tall f.o.m. 2012. For år hvor Eurostat ikke har publisert nivå tall er nivåene i figuren anslått ved å legge til grunn arbeidskraftkostnadsindekser fra Eurostat. En svakhet med statistikken til Eurostat er at det i en del tilfeller er dårlig samsvar mellom de fireårige nivå tallene og indekserne i årene mellom. Anslagene for de årene hvor Eurostat ikke har publisert nivå tall må derfor tolkes med forsiktighet.

² Tallene for Storbritannia er fra Office for National Statistics. Eurostat publiserte tidligere nivå tall for Storbritannia, men sluttet med det da landet gikk ut av EU. Sammenlignet med de gamle nivå tallene som Eurostat har publisert for Storbritannia ligger tallene fra Office for National Statistics litt høyere.

Kilder: Eurostat, Office for National Statistics og Norges Bank.

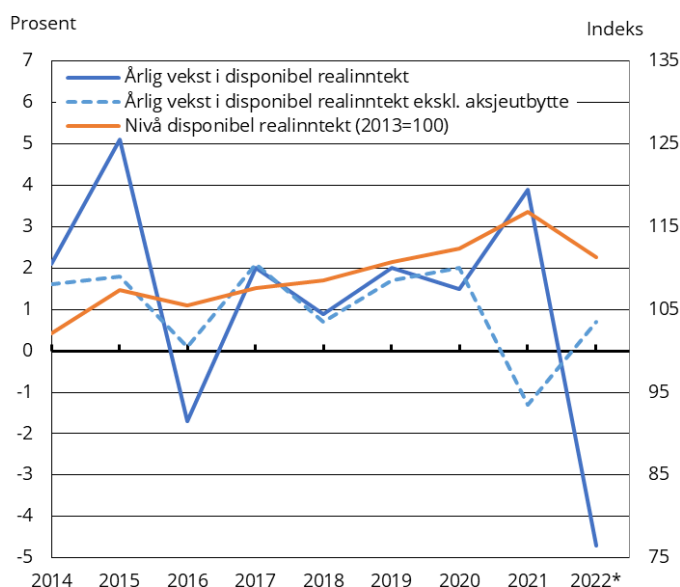
9 DEN SAMLEDE INNTEKTSUTVIKLINGEN FOR LANDET OG HUSHOLDNINGENE

Ifølge foreløpige anslag falt disponibel realinntekt for Norge med nærmere 19 prosent i 2023 etter en vekst på i underkant av 33 prosent i 2022. Nedgang i realinntekten i 2023 forklares i all hovedsak av negativt bidrag fra bytteforholdet overfor utlandet.

Husholdningssektorens samlede disponible realinntekt falt ifølge foreløpige beregninger med 4,7 prosent i 2022. I SSBs prognoser fra desember 2023 anslås et fall på 2 prosent i 2023. Gjennomsnittlig årlig vekst i årene 2013-2022 var 1,5 prosent. Aksjeutbytterne har avtatt etter 2021 og trakk veksten i realinntekten ned med 5,3 prosentpoeng i 2022. Realinntekten utenom aksjeutbytte økte med 0,7 prosent.. Regnet per innbygger falt disponibel realinntekt for husholdningssektoren med 5,5 prosent i 2022 og med 0,1 prosent når aksjeutbytte holdes utenom.

Industriens samlede lønnsomhet, målt ved driftsresultatet, var høyere i 2023 enn i 2022, men det er forskjeller mellom ulike næringsgrupper. Samlet produksjonsvolumet var om lag som i 2022. Selv om produsentprisveksten generelt avtok fra 2022, var det likevel flere områder hvor prisen økte relativt mye. Prisveksten på innsatsfaktorer ble derimot dempet fra 2022 til 2023. Lønnskostnadsandelen i industrien er foreløpig beregnet til 71,6 prosent i 2023, mens den i gjennomsnitt har ligget rundt 81 prosent de siste ti årene og rundt 80 prosent i 20-årsperioden 2004–2023.

Lønnskostnadsandelen for markedsrettet virksomhet i Fastlands-Norge er foreløpig beregnet til 67,9 prosent i 2023, om lag som gjennomsnittet de siste 10 og siste 20 årene. Det er stor variasjon i lønnskostnadsandelene for ulike områder. Andelen for markedsrettet virksomhet i Fastlands-Norge er sterkt påvirket av høye driftsresultat i elektrisitets- og varmtvannsforsyning de siste årene. Holder man elektrisitets- og varmtvannsforsyning utenfor, var lønnskostnadsandelen for øvrige næringsgrupper i Fastlands-Norge 70,4 prosent i 2023. Det er på nivå med andelen de siste ti årene.

Figur 9.1 Vekst i disponibel realinntekt for husholdninger. Prosentvis endring fra året før og nivå (2014=100)

* Foreløpige tall, som vil bli oppdatert i mars-rapporten.

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

10 INNTEKTSUTVIKLINGEN FOR UTVALGTE INNTEKTSTAKERGRUPPER

For lønnstakere under ett viser foreløpige tall fra nasjonalregnskapet at veksten i gjennomsnittlig årslønn fra 2022 til 2023 var 5,3 prosent. Lønnstakere med en slik årslønn og lønnsvekst, har fått en nedgang i reallønn etter skatt på 0,4 prosent fra 2022 til 2023. Tilsvarende var reallønnsutviklingen etter skatt innen de store forhandlingsområdene fra -1,4 til 0,5 prosent.

Ulikhet i inntekt etter skatt i yrkesbefolkningen ble redusert fra 2021 til 2022 i hovedsak som følge av reduksjon i kapitalinntektene. Sett over en lengre periode er det en tendens til at ulikheten øker for den yrkesaktive befolkningen, mens ulikheten reduseres i gruppen av pensjonister/trygdede. Inntektsforskjellene i Norge er likevel mindre enn i de fleste andre europeiske land.

Tabell 10.1 Reallønnsvekst etter skatt for typeeksempler i utvalgte forhandlingsområder.¹ Vekst i prosent

Grupper	Årslønn i 2023 ² , kr	2022		2023	
		Lønnsvekst ²	Vekst i reallønn etter skatt	Lønnsvekst ²	Vekst i reallønn etter skatt
Industriarbeidere	571 900	3,5	-1,7	5,0	0,0
Industrifunksjonærer	915 400	4,9	-1,2	4,0	-1,4
Ansatte i Virke-bedrifter i varehandel	629 900	3,7	-1,6	3,9	-0,9
Ansatte i finanstjenester	812 500	5,0	-1,2	4,4	-1,1
Statsansatte	712 000	4,3	-1,6	6,4	0,4
Kommuneansatte	611 600	3,7	-1,6	5,6	0,5
Lønnstaker med gjennomsnittlig årslønn ³		4,3	-1,1	5,3	-0,4

¹ Lønnstakere med gjennomsnittlig årslønn, årslønnsvekst og standard fradrag.

² Tallene er hentet fra tabell 1.1 og tabell 2.1.

³ Typeeksempel for lønnstaker som har standard fradrag og lønn lik gjennomsnittlig årslønn.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Beregningsutvalget.

Vedleggstabell Beregnet årslønnsvekst¹ fra året før. Supplement til tabell 1.1 i kapittel 1

Arbeidere i NHO-bedrifter ² :										
År	Arbeidere i alt	Industri- arbeidere	Nærings- og		Kjemisk Prosessindustri	Verksted- og metallindustri	Bygg- og anleggsvirksomhet		Transport- sektoren i alt	
			nyttelsesmiddelindustri	Treindustri			I alt	Byggevirksomhet		
2014	3,0	3,0	3,3	2,5	3,3	3,0	3,3	3,4	3,0	
2015	2,6	2,5	2,9	1,8	2,4	2,9	3,0	2,5	3,2	
2016	1,5	2,0	2,2	1,5	2,3	2,1	2,2	2,6	1,6	
2017	2,4	2,6	2,2	3,1	1,9	2,3	2,5	2,7	2,8	
2018	2,8	2,8	2,9	2,5	2,8	2,8	2,5	2,8	2,8	
2019	3,1	3,1	2,9	3,2	3,1	3,3	2,6	2,7	3,1	
2020	2,3	2,0	2,2	2,2	2,6	1,7	2,3	2,2	2,7	
2021	3,4	2,8	2,7	3,2	3,0	2,8	2,5	2,5	2,5	
2022	3,5	3,5	2,2	4,0	4,6	3,6	3,8	3,6	4,2	
2023	4,7	5,0	-	-	-	-	-	5,0	-	
2013–2023	33,4	33,4	-	-	-	-	-	34,4	-	
Gj. sn. per år ¹⁰	2,9	2,9	-	-	-	-	-	3,0	-	
Årslønn 2023	578 900	571 900	-	-	-	-	-	610 000	-	

År	Arbeidere i NHO-bedrifter ²		Funksjonærer i NHO-bedrifter		Industrien i NHO- bedrifter i alt	Finanstjenester ⁴	Varehandel	
	Landtransport	Hotell og rest. ³	I alt	Industrifunk.			I alt	Virkebedrifter
2014	3,0	3,1	3,3	3,2	3,3	3,2	1,6	3,5
2015	2,9	2,4	2,9	2,5	2,5	4,3	3,2	3,3
2016	2,6	1,5 ⁹	2,1	2,2	1,9	2,5	2,8	2,5
2017	2,6	2,7 ⁹	2,7	2,7	2,4	3,8	2,8	3,1
2018	2,1	2,8 ⁹	2,2	2,8	2,6	3,2	2,6	2,7
2019	3,0	3,6 ⁹	3,0	3,0	3,1	3,4 ¹¹	3,5	3,0
2020	2,5	1,7	2,3	2,1	2,2	2,9	3,8	3,6
2021	2,8	3,4 ¹⁴	2,8	3,1	3,1	3,7	4,7	4,7
2022	3,7	3,2 ¹⁵	4,4	4,9 ¹⁷	4,0	5,0	3,6	3,7
2023	-	4,5	4,4	4,0 ¹⁷	4,8	4,4	-	3,9 ¹³
2013–2023	-	32,9	34,4	35,0	34,2	42,9	-	39,7
Gj. sn. per år ¹⁰	-	2,9	3,0	3,0	3,0	3,6	-	3,4
Årslønn 2023	-	445 500	855 900	915 400	727 600	812 500	-	629 900

År	Forretningsm. tjenesteyting	Staten ⁶	Kommunene ⁷			Spekter-bedrifter	
			I alt	Undervisningsansatte	Øvrige ansatte	Helseforetakene	Øvrige bedrifter
2014	2,4	3,4	3,2 ⁷	2,3 ⁷	3,7	3,4	3,3
2015	2,5	2,8	3,3 ⁷	3,9 ⁷	3,2	2,7	2,7
2016	1,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,0 ⁸	2,4
2017	2,4	2,3	2,5	2,3	2,6	3,6 ⁸	2,4
2018	3,0	2,7	2,9	2,8	3,0	3,4	2,9
2019	3,8	3,8 ¹²	3,5	3,0	3,7	3,4	3,3
2020	2,6	1,8 ¹²	1,7	1,2	1,9	1,8	1,9
2021	4,0	2,8	2,6	2,3	2,8	3,6	2,9
2022	4,2	4,3 ¹²	3,7 ¹⁶	3,3 ¹⁶	3,9 ¹⁶	4,5	4,0
2023	-	6,4 ¹⁸	5,6 ¹⁹	6,1 ¹⁹	5,5 ¹⁹	5,8 ⁵	5,4
2013–2023	-	37,9	36,3	33,9	38,0	39,9	35,9
Gj.sn. per år ¹⁰	-	3,3	3,1	3,0	3,3	3,4	3,1
Årslønn 2023	-	712 000	611 600	662 700	597 000	723 400	653 700

¹ Veksttallene er per årsverk for arbeidere og funksjonærer i NHO-bedrifter, staten, kommunene og Spekter-bedrifter. For de andre er veksttallene for heltidsansatte med unntak av varehandel i alt og forretningsmessig tjenesteyting fra og med 2010.

² Gjelder for arbeidere med gjennomsnittlig avtalefestet normalarbeidstid, for dagarbeidere betyr dette 37,5 t/uke.

³ Omfatter månedslønne, prosentlønte og timelønne arbeidstakere. Årslønnsnivået er et gjennomsnitt for fastlønte og prosentlønte.

⁴ Heltidsansatte i medlemsvirksomheter (arbeidsgivermedlemmer) i Finans Norge utenom ledere. Endringer i bonusutbetalinger påvirker lønnsveksten i enkelte år.

⁵ Sammensetningseffekter som følge av endret kompetansesammensetning (økt andel legeårsverk) bidrar med økt lønnsvekst på 0,3 prosent.

⁶ Eksklusiv de statlig eide helseforetakene. Fra og med 2015 er datagrunnlaget basert på a-ordningen.

⁷ For ansatte i konflikt i 2014 ble virkningstidspunkter forskjøvet. Dette trakk årslønnsvekstanslaget i 2014 ned med 0,2 prosentpoeng i hele kommunesektoren og med 0,9 prosentpoeng for undervisningsansatte. Konflikten har trukket opp årslønnsveksten i 2015 for kommuneansatte med 0,2 prosentpoeng og for undervisningsansatte med 0,9 prosentpoeng. For øvrige ansatte er ikke årslønnsveksten påvirket.

⁸ For ansatte i konflikt i 2016 ble virkningstidspunktet forskjøvet. Dette trakk ned årslønnsvekstanslaget i 2016 med 0,4 prosentpoeng og trakk opp anslaget i 2017 med 0,4 prosentpoeng. Deler av lønnsoppkjøret i 2016 ble også først utbetalt i 2017, noe som ytterligere trakk ned årslønnsvekstanslaget i 2016 og ytterligere trakk opp anslaget i 2017. Strukturendringer trakk i samme retning.

⁹ For identiske personer var lønnsveksten om lag 3 prosent i 2016, 4,3 prosent i 2017, 4,2 prosent i 2018 og 4,8 prosent i 2019.

¹⁰ Geometrisk gjennomsnitt.

¹¹ Beregnet ut fra korrigert lønnsnivå for 2019 på grunn av endringer i innrapportering av yrkeskoder fra noen medlemmer av Finans Norge.

¹² Vekst i faste og variable tillegg bidro til økt årslønnsvekst med 0,4 prosentpoeng i 2019, se boks 1.1 i kapittel 1. Årslønnsveksten i det statlige tariffområdet ekskl. forsvaret er 1,5 prosent i 2020. Vekst i faste og variable tillegg bidrar til økt årslønnsvekst med 0,3 prosentpoeng i 2020. Ser man bort fra endringen i faste og variable tillegg reduseres lønnsveksten med 0,5 prosentpoeng i 2022.

¹³ Reduserte bonusutbetalinger trakk årslønnsveksten ned med 1,1 prosentpoeng.

¹⁴ Det har vært en kraftig nedgang i andel årsverk for avtalen, og frafall av antall ansatte er nærmere 50 prosent. De identiske ansatte har en vekst på 4,6 prosent fra 2020-2021.

¹⁵ Det har vært en økning på 7000 årsverk for avtalen fra 2021 til 2022. De identiske ansatte har en vekst på 5,9 prosent.

¹⁶ Lønnsdata for 2022 for arbeidstakere i konflikt er korrigert med kjennelsen i Rikslønnsnemnda. For ansatte i konflikt i 2022 ble virkningstidspunktet forskjøvet. Dette trakk årslønnsvekstanslaget i 2022 ned med 0,2 prosentpoeng for kommunesektoren samlet, ned med 0,8 prosentpoeng for undervisningsansatte, og ned med i underkant av 0,1 prosentpoeng for øvrige ansatte. Konflikten i 2021 har trukket opp årslønnsveksten i 2022 med 0,1 prosentpoeng for kommunesektoren samlet, og opp med 0,2 prosentpoeng for undervisningsansatte.

¹⁷ Bonusutbetalinger trakk lønnsveksten for funksjonærer opp med 1,5 prosentpoeng i 2022 og ned med 0,5 prosentpoeng i 2023.

¹⁸ Foreløpige beregninger viser at årslønnsveksten i staten eksklusiv Forsvaret er på 5,9 prosent.

¹⁹ Konflikten i 2022 trakk årslønnsveksten i 2023 opp med 0,2 prosentpoeng for kommunesektoren samlet, opp med 0,7 prosentpoeng for undervisningsansatte og opp med 0,05 prosentpoeng øvrige ansatte.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Beregningsutvalget og KS.